Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 161. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го СЕРПНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 23, 1985 No. 161. VOL. XCII.

МОСКОВСЬКИЙ СВЯЩЕНИК ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЕКУМЕНІЧНОГО МОЛЕБНЮ

Торонто. — До торонтонського щоденника „Торонто Стар" прийшла в дні 10-го липня ц.р. каблограма підписана архипресвітером Леонідом Кузміновим, настоятелем церкви св. Николая у Преображенці в Москві, в якій він нав'язує до змісту повідомлення у тому щоденнику з 21-го квітня 1985 року про екуменічний Молебен, що був відправлений в Торонто при участі представників усіх Церков в Канаді. Тим Молебнем розпочато святкування Тисячоліття Хрищення України-Руси.

Л. Кузмінов починає свою каблограму від того, що він як священик Російської Православної Церкви (РПЦ) був глибоко обурений, коли перечитав про Екуменічну Службу Божу, яка відбулася у протестантській катедрі св. Джеймса в Торонто для відзначення тисячоліття початку християнства в Україні.

„Створюється враження" — пише він, — „що деякі особи вживають проповідництво, як політичну трибуну. І ті, що правили цей Молебен у декількох мовах (англійською, українською, вірменською і навіть арабською) правдоподібно хочуть переконати цілий світ, що Російська Православна Церква не має нічого до діла з її святкуванням її тисячоліття.

Далі Л. Кузмінов заявляє що Російська Православна Церква хотіла б брати участь у цих святкуваннях, щоб пригадати, що саме ця Церква розпочала ювілейні святкування покликавши окрему комісію під проводом Патріярха Пімена для відзначення 1000-річчя хрищення Русі. Він теж старається зробити враження, що хрищення Русі не можна уважати внутрішньою подією Російської Православної Церкви, але що святкування мають охопити ціле православ'я і РПЦ старається мати близькі стосунки з різними іншими Церквами і релігійними організаціями, які повинні уважати святкування Православної Російської Церкви як свої.

У дальшому Л.Кузмінов подає приклади як РПЦ підготовляється до святкувань тисячоліття та скільки вже на тому відтинку пороблено праці.

Закінчується каблограма цитатою з листів до коринтян (5:8): „Святкуйте бенкет не зі старими дріжджами ані з дріжджами злоби і погані, але з чистим хлібом щирости і правди" і закликами до єдности усіх членів Російської Православної Церкви, включно із тими, „що з тих або інших причин тепер стоять поза нею".

„Торонто Стар" видрукував цілий лист архипресвітера Л. Кузмінова для інформації своїх читачів.

СТАНОВИЩЕ
ЕКЗЕКУТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ

Екзекутива Укранської Американської Координаційної Ради, розглядаючи існуючу сьогодні ситуацію української громади, уважає за доцільне подати до загального відома таке ствердження:

* В обличчі існуючої тепер атаки на українську спільноту в ЗСА та Канаді, якою хочеться знищити добре ім'я українців, громадян цих країн,
* Стверджуючи загострення русифікаційного процесу в Україні і з приводу близького вже відзначування Тисячоліття Християнства в Україні,
* Однісь нашої громади є надзвичайно потрібна і треба всіми силами до неї стреміти.

Тому члени Президії Української Американської Координаційної Ради заявляють, що вони є готові продовжати всі спроби і розмови для привернення цієї одности в українській спільноті у ЗСА, зокрема інтенсивно після переведення своєї конвенції, яка відбудеться в днях 18-20-го жовтня 1985 року.

Екзекутива УАКРади

В Лігайтоні відбудеться З'їзд ОДВУ і УЗХ

Лігайтон, Па. — Чотири дні, від 30-го серпня до 2-го вересня, тут на оселі ім. Олега Ольжича заплановані урочистості. У п'ятницю, 30-го серпня, о 7:30 вечора відбудеться пленарне засідання Центральної Управи ОДВУ. На другий день, у суботу рано, відкриється з'їзд Українського Золотого Хреста та річна ділова конференція ОДВУ, а о 5:30 по полудні відбудеться урочиста академія, присвячена 40-річчю смерти Президента Карпатської України св. п. Августина Волошина.

У неділю, 1-го вересня, в год. 11:30 перед полуднем будуть відправлені Літургія та Соборна Панахида за президента А. Волошина та поляглих старшин і вояків „Карпатської Січі", Буковинського куреня, Поліської Січі-Української Повстанської Армії, похідних груп ОУН, Першої Дивізії УНА та інших формацій, що боролися за волю України під час Другої світової війни. Того ж дня о 2-ій годині по полудні відбудеться бенкет Українського Золотого Хреста, а увечорі, в год. 7:30 — конференція Українського Визвольного Фонду.

Закінчаться урочистості у понеділок спільною діловою конференцією керівних органів ОДВУ, УЗХ, УВФ, МУН, „Зарева", Фундації ім. О. Ольжича та Видавничої спілки „Самостійна Україна".

ЗСА БУДУТЬ ВИПРОБОВУВАТИ ПРОТИСАТЕЛІТНУ ЗБРОЮ

Санта Барбара, Каліф. — Речники Білого Дому в Каліфорнії, де перебуває на вакаціях Роналд Реґен, подали до загального відома, що ЗСА будуть, помимо совєтських протестів, випробовувати зброю проти сателітів.

Вістку про те передав журналістам речник Білого Дому Леррі Спікс, який заявив, що ЗСА мусять мати цю зброю тому, що СССР має єдину протисателітську систему у світі. Тому, заявив Л. Спікс, американці мусять випробувати свою систему тепер, бо совєтський уряд не хоче, щоб хтось інший добився таких самих успіхів в озброєнні.

В інтерв'ю для преси дорадник в справах безпеки Роберт МекФарлейн заявив, що випробування цієї нової зброї є конечне, щоб задержати рівновагу в озброєнні між СССР і ЗСА. Уряд ЗСА повідомив про плян проб членів Палати Репрезентантів і Сенату. На підставі узгіднення справи озброєння в 1983 році, Конґрес дозволив летунським військовим силам зробити тричі таку пробу але провідники законодавчих тіл мусять бути повідомлені про підготову таких випробувань принайменше 15 днів раніше, а Президент мусить заявити, що виконання таких експериментів не буде перешкоджати дальшим переговорам щодо світової заборони протисателітної зброї.

Науковці стверджують, що антисателітна зброя випродукована в ЗСА є кращою як ця, що її мають в СССР і якщо вона буде успішно працювати повинна бути на 10 разів скоріша від совєтської.

Але є дуже поділені думки, чи американці повинні справді переводити такі випробування і чи це не буде мати неґативного впливу на всі спроби переговорів у справі редукції нуклеарної зброї.

СОВЄТИ ВЖИВАЮТЬ НЕВИДИМИЙ ПОРОШОК

Вашінгтон. — Американський Уряд висловив гострий протест Москві за вживання невидимого порошку, щоб висліджувати американців і, правдоподібно, інших чужинців у Москві, і вимагав припинення цього негайно.

В Москві, в помешканні американського амбасадора, 500 американських горожан повідомлено про те, що КҐБ вживало невидимий порошок, щоб слідкувати за пересуваннями американців, дослівно за кожним їх кроком. З урядових кіл у Вашінгтоні відомо, що Адміністрація президента Роналда Реґена стурбована не так питанням шпигунства, як небезпекою для здоров'я проживаючих в Москві американських громадян. Ці хемікалії маловідомі, їх навіть немає в стандартних хемічних довідниках, але хеміки твердять, що цей порошок може спричинити недугу рака.

Сенатор Дейв Дюренберґер, республіканець з Міннесоти, який очолює Комісію в справах розвідки, заявив, що про порошок Білий Дім знав ще з 1976 року, але щойно недавно довідався про потенціяльну небезпеку для здоров'я. Хоч хемікалії не можна побачити неозброєним оком, але під ультрафіолетним промінням він „світиться", тому, наприклад, на паперах, яких доторкалися працівники американської амбасади, чи інші американці, під ультрафіолетним промінням виразно видно відбитки їхніх пальців.

Особа з Адміністрації президента Реґена, що бажала залишитися неназваною, заявила, що цей порошок вживався в усіх можливих місцях, яких могли доторкатись працівники американської амбасади у Москві: на сидженнях автомобілів, на керівниці, на клямках дверей, дослівно скрізь.

Досліди в лябораторіях виявили щойно минулого року, що небезпека для здоров'я від дотику до цього порошку значно поважніша, ніж було відомо до тих пір: він може спричинити в тілі людини генетичні зміни і хворобу рака.

Яр Славутич видав свої спогади про голод

Едмонтон, Альта. — Видавництво „Славута" щойно випустило у світ книжку Яра Славутича „Місцями запорозькими" — третє доповнене видання. Перше видання вийшло 1957 року в Буенос-Айресі, в Арґентині, друге 1963 року в Едмонтоні.

Третє видання має спогади автора про голод 1932-33 років, зорганізований Москвою для нищення української нації. Славутич пережив цей голод і зберіг фотокартку з кінця 1932 року, коли йому було тільки 14 років. У той час люди вже були пухлі від систематичного недоїдання і незабаром масово вмирали. Згадана фотокартка та інші з того року вміщені у книжці.

Крім багатьох фотографій з того часу, коли померло щонайменше сім мільйонів українців, „Місцями запорозькими" мають авторові враження з подорожей у 1930-их роках і о запорозьких землях та з'ятки реліквій Запорозької Січі — козацький герб, портрет гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного з книжки віршів Касіяна Саковича (Київ, 1622), султанів лист і відповідь запорожців на нього, рисунок металевого хреста з останньої січової церкви, яку пограбували москалі 1775 року, а Січ зруйнували до тла, портрет кошового Сірка тощо. З цього погляду книжка добре надається як матеріял для курсів українознавства.

Вміщено також нарис про те, як москалі пограбували і зруйнували Гурівську православну церкву, на запорозьких землях, та розвідку про місто Січеслав (тепер Дніпропетровське) у літературі й документації.

Гарно оформлене видання коштує 5 дол. з пересилкою. Замовлення слід надсилати на адресу: Slavuta Publishers, 72 Westbrook Dr., Edmonton, Alta, Canada, T6J 2E1.

Знову запланували зустріч у Пармі

Парма, Огайо. — Вже від 10 років кожної другої неділі вересня українська католицька парохія св. Андрея влаштовує зустрічі для всіх українців розкиданих по Клівленді і околицях, щоб хоч раз у рік могли зустрітися.

Ці зустрічі відбуваються на гарній парохіяльній площі, що вже 50 років служить добрим цілям. Перша така українська зустріч відбулася в 1975 році з нагоди 80-ліття українського поселення у Клівленді.

Комітет кожного року уряджує програму для учасників, щоб їм уприємнити час бути між своїми людьми.

Цьогорічна зустріч відбудеться в неділю, 8-го вересня, від год. 1-ої по полудні.

Появився 10-ий том „Літопису УПА"

Торонто. — В травні 1985 року появився 10-ий том „Літопису УПА". Це третя книга із серії про УГВР. В ній поміщено документи, офіційні звідомлення, публікації й матеріяли останнього періоду діяльности УГВР в Україні від 1949 по 1952 рік.

Окремо подані короткі вістки із збройних дій УПА та українського збройного підпілля за роки 1947-48 і 1949.

Основні матеріяли з цих років були надруковані в підпіллі в Україні в „Бюлетені бюра інформації Української Головної Визвольної Ради", випуски 4-7 і 9.

До 10-го тому ввійшли також інші документи цього часу, які не були друковані в Бюллетенях УГВР.

Особливо варто простудіювати цікаві статті П. Полтави та В. Рамзенка. В книзі є 16 знімок та кольорова медаля і хрести Бойової Заслуги УПА.

Сторінок 435, тверда оправа, ціна 15 дол.

Здано до друку два дальші томи „Літопису УПА".

Проситься звернути увагу на зміну адреси: P.O.Box 97, Station "C", Toronto, Ont., Canada, M6J 3M7.

П. Пліщка, Т. Гриньків і Алекс виступлять на Союзівці під час довгого вікенду

П. Плішка

Т. Гриньків

Алекс

Союзівка. — На культурно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу в самому серці Кетскильських гір — Союзівці — під час довгого кінця тижня з нагоди свята Дня Праці — в п'ятницю, суботу неділю й понеділок, 30-31-го серпня та 1-2-го вересня, численних гостей чекатимуть різноманітні мистецькі програми і танцювальні забави.

Дозвілля і розваги розпічнуться вже у п'ятницю ввечері забавою, на якій гратиме оркестра „Нова Хвиля".

У суботу на концерті, який почнеться о год. 8:30 ввечері, виступить естрадний співак з Ню Йорку, Алекс і оркестра „Темпо". Після концерту гості матимуть приємність натанцюватися досхочу на забаві, що почнеться в 10-ій год. вечора, на якій гратимуть оркестри „Темпо" й „Іскра"

У неділю в 8:30 год. вечора в залі „Веселки" гості Союзівки матимуть змогу насолоджуватися піснями соліста нюйоркської Метрополітальної опери баса баритона Павла Плішки, якому акомпаньюватиме відомий пініст-віртуоз Тома Гриньків, який також сам виконає кілька творів.

Закінчиться програма неділішня забавою з танцями під гру оркестр „Темпо" і „Нова Хвиля". Проводитимуть всіми програмами Аня Дидик і Роман Лупань.

Крім того, на кортах оселі і в басейні відбуватимуться крайові тенісові і плавацькі змагання за першенство УСЦАК і за нагороди УНСоюзу.

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ПАТРІЯРХА

Філядельфія. — Місцевий Відділ Українського Патріярхального Товариства повідомляє, що в неділю, 8-го вересня ц.р., відбудеться в першу річницю смерти бл. п. Кардинала й Патріярха, Блаженнішого Отця Йосифа св. Літургія й Панахида в митрополичій катедрі о. год. 10-ій рано. Після Панахиди відбудеться в катедральній залі концерт.

В СВІТІ

УРЯД ПАКІСТАНУ ВИДАВ рапорт, в якому сказано, що чотири афганські літаки зробили у понеділок, 19-го серпня, налет на пакістанське село Кевас, розташоване шість миль від афганського кордону. Під час налету вісім осіб були вбиті, 12 поранені, а також знищено п'ять будинків. У рапорті сказано, що уряд Афганістану буде нести всю відповідальність, якщо подібні напади повторяться в майбутньому.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ОФІЦІЙНІ особи повідомили, що Єгипет і Ізраїль на протязі наступних трьох місяців проведуть консультації в Каїрі, Єрусалимі та Ню Йорку. Вони будуть сприяти поліпшенню відносин між двома країнами, які різко погіршилися з вересня 1982 року, коли Ізраїль ввів війська в Ливан. Цього тижня в Єрусалимі зустрінуться міністри туризму обох країн, у жовтні в Ню Йорку відбудеться зустріч міністрів закордонних справ, наступного місяця очікується візита в Каїр колишнього міністра закордонних справ Ізраїля Аби Ебана.

В РАПОРТІ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ групи за права людини висказано побоювання, що статті нового совєтського лідера Міхаїла Ґорбачова, які друкуються в чеських газетах, піддаються цензурним скороченням. Нинішній чохословацький уряд є настільки прокомуністичним, що навіть статті свого „старшого брата" не рішається повністю друкувати, якщо в них міститься хоч натяк на можливість реформ. Чехословацька група „Хартія-77" звернулася з закликом до совєтських керівників зредукувати кількість совєтських військ у Чехо-Словаччині, розглядаючи це як захід, що сприятиме поліпшенню міжнародного напруження.

КРАЙОВИЙ СОЮЗ ЗА ПОВНУ незалежність Анголі (УНІТА) повідомив, що в період від 12-го до 14-го серпня під час військових дій партизани знищили 31 вояка регулярної армії марксистського уряду країни і збили винищувач типу МІГ 21 совєтського виробництва. У рапорті УНІТА сказано, що партизани втратили п'ять вояків.

В ЧЕРВНІ—ЛИПНІ 1987 року в ЗСА почнеться продаж авт. випущених у Південній Кореї фабрикою Кіа Індастріял. Японська корпорація Мазда Мотор володіє 25 відсотками акцій і південнокорейські авта „Фестіва" нагадують авта японської компанії. Американські експерти вважають, що південнокорейські авта будуть користуватися в ЗСА не меншим попитом, ніж японські.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран наказав армії „на випадок потреби застосувати силу", якщо хтось спробує увійти в територіяльні води Франції, де будуть проводитися випробування нуклеарної зброї. Франція проводить випробування нуклеарної зброї в південній частині Тихого океану на протязі двох останніх десятиліть. Останні випробування були проведені у травні цього року.

ОЗБРОЄНІ ОСОБИ ВИКРАЛИ в понеділок, 19-го серпня, в Ливані керівника Міжнародного комітету Червоного Хреста Штефана Жакомі, громадянина Швайцарії, але вже в середу його випустили. За останні 18 місяців у Ливані викрадені 12 громадян західніх країн, у тому числі сім американців.

ЗАХІДНІ СОВЄТОЛОГИ звернули увагу, що вперше за багато років у совєтських газетах „Правда", „Ізвєстія", „Советская Россія", „Літєратурная Ґазєта" та інших появилися похвальні статті про Китай взагалі та про китайську економіку зокрема. Газети вказують на „певні успіхи у промисловості і сільському господарстві" Китаю, але не згадують при цьому, що Китай має намір відмовитися від централізованої економіки і плянування, а тим більше від марксистських поглядів на економіку.

ПЕТРО КЛІМА, 22-річний змагун чехословацької дружини гокею на льоду, яка на початку цього року виграла в Празі світовий чемпіонат, зі своєю дружиною перебував в Західній Німеччині, де вони проходили тренування. В понеділок, 19-го серпня, вранці Петро Кліма не з'явився на чергові вправи, як повідомив заступник менаджера клюбу в Розенгаймі, Моніка Райгл. Він також зник з готелю. Чехословацька дружина тренувалася від 13-го серпня в Розенгаймі, гокейний клюб якого є чемпіоном Західньої Німеччини. Після показового матчу з розенгаймською дружиною змагуни Чехо-Словаччини від'їхали у вівторок, 20-го серпня до своєї країни. Розенгаймська поліція і особи з баварського міністерства внутрішніх справ заявили, що П. Кліма до вечора 20-го серпня не звертався до них за політичним азилем.

В СССР говорять про приватні підприємства

Москва. — Совєтська газета „Ізвєстія", орган Президії Верховної Ради СССР признала в числі з 20-го серпня, що всі засоби боротьби з нелеґальними приватними підприємствами, що стали невід'ємною частиною совєтського життя виявилися неефективними. Тому „Ізвєстія" вважають, що совєтський уряд мав би оподаткувати всіх нелеґальних ремісників, які поза годинами праці, вечорами, а часом і під час обідів в праці, підробляють „наліво" (за совєтським виразом), якщо б навіть це означило влеґалізуваня приватних підприємств, яких в Совєтському Союзі дотепер не було.

Часопис подає численні випадки, коли люди підробляють „начорно" як, наприклад, електрики, які мають більші заробітки підробітками, ніж у праці, а потрібні матеріяли для своєї праці дістають так само із чорного ринку. Інший приклад, торкається Грузії, де було дозволено відкрити приватний ресторан.

„Ізвєстія" пишуть, що уряд повинен зменшити обмежування по відношенні до незалежних робітників, також для того, щоб сприяти покращанню рівня обслуги. Ось, наприклад, в Естонії майстерня для направи телевізійних апаратів обслуговувала людей недбало, якість рівня праці була незадовільною, а робітники підробляли начорно. Коли ж майстерні дозволено було дати таки ціни, які вони вважали потрібними за направи, робітники припинили підробляти набоці, драстично збільшився прибуток цього підприємства, збільшилося число клієнтів, а також зросли заробітні платні робітників. Якщо не допомогли всілякі покарання за приватні підприємства, в тому — грошова кара, ув'язнення тощо, то прийшов час злеґалізувати ці підприємства, але одночасно оподаткувати їх, — пише часопис „Ізвєстія".

В Совєтському Союзі підробляють „наліво" („начорно") хто тільки спритний є: дантисти, лікарі, столярі, механіки, кравчині і рівень праці вищий, ніж коли подібна служба виконується офіційно.

„Ізвєстія" подають, що всі ці „нелеґальні" праці приносять тим, хто їх виконує, шість більйонів рублів річно, а держава з цього не дістає ніякого прибутку.

В АМЕРИЦІ

В ЧАСІ ПОМІЖ 1982 І 1984 роками в місті Ню Йорк зросло число населення більше, як в будь-якому іншому місті ЗСА. Це є цікавий процес після того, як у 1970-их роках населення Ню Йорку постійно з кожним роком меншало. Перепис населення стверджує, що у двох останніх роках населення зросло на 78,646 людей і виносить в цілості 7,164,742 мешканців. Цей зріст причиниться до більшої федеральної допомоги, яка спирається на кількості мешканців.

ТОМУ, ЩО КІЛЬКІСТЬ ВОДИ в збірниках, які обслуговують місто Ню Йорк постійно меншає, загострюються доручення у справі ощадности води. З того приводу також уряд міста, що займається доставою води, збільшив кількість урядовців, які слідкують за всіма можливими технічними недотягненнями у системі водопроводів, через які може пропадати дорогоцінна тепер вода призначена для мешканців Ню Йорку.

КАТОЛИЦЬКА АРХИДІЄЦЕЗІЯ Ню Йорку проголосила плян допомоги жертвам смертельної недуги АІДС. Частиною пляну допомоги є відкриття в найближчому часі приміщення для жертв недуги. Приміщення буде у порожньому манастирі в Мангеттені і його будуть вести монахині місійного закону, що його очолює Мати Тереза.

УЧЕНИЦЯ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ в рільничій частині Ню Джерзі рішенням судді має право бути членом дружини футболу своєї школи. Суддя рішив, що правила школи, які не дозволяють дівчатам брати участь у хлоп'ячих спортових іграх є дискримінацією і 15-літня Елізабет Болзлі буде тепер мати право грати в досі чисто хлоп'ячій дружині.

ВІДОМИЙ ПРОВІДНИК ЦЕРКВИ Об'єднання Сун Мюнґ Мун закінчив свою кару в тюрмі, де він відсидів 13 місяців за неплачення податків. Засадничо він був засуджений на 18 місяців, але звільнили його скоріше за інтервенцією провідника організації Моральна більшість Джеррі Фалвелла і провідника Південної християнської конференції провідників Джозефа Ловері, за його добру поведінку в часі ув'язнення.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи ми свідомі небезпеки?

На сторінках нашого щоденника появилося звідомлення із незвичайно характеристичної реакції совєтської урядової Православної Церкви на екуменічний Молебен, яким започатковано в Торонто святкування 1000-річчя Християнства в Україні.

Реакція у формі каблограми до канадського щоденника „Торонто Стар", підписана архипресвітером Леонідом Кузьміновим, що представив себе як настоятель церкви св. Миколая в Москві і речник Російської Православної Церкви, призначена для англомовних читачів цієї газети та її зміст є справді багатомовний.

Урядова „Церква" в СССР протестує проти того, щоб західній світ брав участь у будь-яких святкуваннях цього ювілею, який ініціюють українські кола, і виразно каже, що хрищення, яке відбулося у 988 році в Києві є виключно власністю московського патріярхату. Тому теперішня, контрольована совєтським урядом, Російська Православна Церква хоче перебрати повну ініціятиву на святкування 1000-річчя Хрищення і тільки в цей спосіб його передати світові.

Як бачимо з протесту, видрукуваного на сторінках „Торонто Стар", совєтські церковні та інші чинники підготовляються до відзначування усіми силами і вже пробували в тому напрямі різні пропагандивні заходи. Ясно, що все, що робиться, є спрямоване на те, щоб заперечити історичній правді самого факту хрищення України-Руси та зробити його „всеросійським". При допомозі необмежених фінансових та урядових засобів це можна вправно переводити, як бачимо вже тепер у відповідних виданнях про цю подію, з фальшивим насвітленням, як це ми могли ствердити, що їх можна вже одержати в ЗСА та інших країнах західнього світу.

Ця плянова і добре продумана акція розпочалася завчасу на різних відтинках і можна сподіватися, що вона буде поширюватися якісно і кількісно з кожним місяцем, що зближає нас до річниці, яка припадає у 1988 році.

І тут ми усі мусимо бути свідомі цієї небезпеки, яка спрямована проти цілого українського народу, а особливо проти цієї його частини, що живе у вільному світі та може себе свобідно виявити. Питання лише чи ми вповні свідомі плянів совєтського уряду знищити значення нашого найбільшого святкування в очах світу та як ми до цього підготовляємося.

Досі ми ще не пішли далеко вперед у нашій підготові, та все ще за малими вийнятками стоїмо у стадії організування комітетів, обговорювання правильників, розподілу компетицій та збирання фондів на різні проєкти.

А тим часом час летить стрілою, минають місяці і збирає страх, що заки ми „зорганізуємося" буде пізно на конкретну акцію, а що найважливіше — протиакцію, яку вже слід повести.

Степан Женецький

ДВІ ТЕЧІЇ НІМЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

II.

Багато західних німців прийшли в останніх кількох місяцях до переконання, що їхні інтереси значно відрізняються від інтересів Америки, зокрема у відношенні до блоку Совєтського Союзу. Керстен Фойґт, впливовий соціял-демократ, член парляменту, є тієї думки, що дебати останніх чотирьох років про розставлення атомових ракет в Західній Німеччині збільшили такі почуття.

„Жадний американський сенатор не є обраний на те, щоб боронити німецькі інтереси, так як я не є обраний на те, щоб боронити інтереси Америки", — заявив він в одній промові. „Ми (значить; партія Соціял-демократів) будемо старатися впливати на вашу (тобто Християнських демократів) політику Схід-Захід, як ми це робили досі. Ми будемо також більше впливати на вашу оборонну політику".

Урядові чинники Західньої Німеччини виявляють такі думки дещо делікатніше у формі зустрічів західньонімецького міністра закордонних справ Ганса Ґеншера, з А. Громиком, він, Ґеншер, заявив, що тому, що Німеччина почала Другу світову війну, яка спричинила так багато терпіння людству, тепер німці повинні робити все можливе, щоб не допустити до нового, тим разом атомового, світового нещастя, зокрема ще й тому, що німці побоюються, що воно спаде найперше на Німеччину. З цієї причини Бонн збільшує контакти з Москвою, а рівночасно переконує Вашінґтон, щоб якось погодити між собою ворогуючі надпотуги.

„Ані 'режим зла' Совєтського Союзу, ані Америка, не приготовляються до третьої світової війни", писав нещодавно Горст Тельчік, один з найвищих дорадників канцлера Коля, в часописі „Ді Цайт". „Для Сходу і Заходу загрожує небезпека, що вони можуть стати невільниками своєї власної пропаганди".

Націоналізм Східньої Німеччини

Розуміється, Східня Німеччина все ще не має такої дипломатичної свободи, щоб могти так свобідно висловлюватися, як Західня Німеччина. Проте в Бонні твердять, що Совєтський Союз дав Східній Німеччині значну свободу дипломатичного себевияву. Ватажок Східньої Німеччини, Еріх Гонекер, тепер частіше зустрічається з представниками Західньої Німеччини як будь-коли раніше. Розуміється, дипломатичні можливості Східньої Німеччини є все ще досить обмежені і тому їх форми національного себевияву є значно скромніші.

Один польський режимовий дипломат, який має болючі спомини про німецький націоналізм, правильно заявив західнім дипломатам, що Східня Німеччина більше виявляє традиційний німецький націоналізм, що не треба розуміти позитивно. Коли польський диктатор Ярузельський проголосив був воєнний стан у Польщі, то східні німці не висловлювали на вулиці співчуття про смерть „Солідарности". Вони говорили, що поляки не хочуть тяжко працювати і були дуже раді, що їхня країна замкнула кордон з Польщею і здержала наїзд польських покупців, які випорожнювали крамниці Східньої Німеччини.

Мова в Східній Німеччині більше німецька, чистіша, там не вживають так багато англійських слів, як у Західній Німеччині. Східня Німеччина дуже основно тренує своїх спортовців на суператлетів, які часто перемагають у міжнародних змаганнях. Це нагадує Олімпіяду в Берліні з 1936 року, коли то тільки Джессі Овенс був переміг німців і тим кинув тінь сумніву на теорію Гітлера про расову вищість німецьких атлетів.

Прославляють Фридриха Великого

У столітню річницю смерти Карла Маркса, Східня Німеччина присвятила також багато уваги для відзначення 500-ої річниці народження Мартина Лютера, хоч протестантство не має нічого спільного з комунізмом. Східня Німеччина привернула також повну пошану для пруського мистецтва і вона рівнож поставила в східньому Берліні раніше усунену статую пруського короля Фридриха Великого на коні.

Правда, східні німці все ще ласо поглядають на добробут Заходу і дивуються, чому їхня система не дає їм того самого. Вони пожадливо дивляться на кордон Західньої Німеччини і нарікають, що вони не можуть вільно туди подорожувати. Одначе в загальному бажання серед східніх німців продістатися до Західньої Німеччини значно зменшилося. Урядовці Міністерства Міжнімецьких справ говорять, що 15 відсотків східніх німців, які тепер продістаються до Західньої Німеччини, повертаються назад до Східньої Німеччини. Конкуренція, постійне збільшування безробіття у Західній Німеччині, впливають некорисно на східніх німців і вони вертаються до своєї комуністичної системи, де їм забезпечує хоч і менший заробіток, держава. В Бонні багато дехто думає, що якщо б відкрити границі тепер, то значно менше східніх німців утікали б до Західньої Німеччини, як перед 10-ма чи 20-ма роками.

Східні німці... незадоволені

Є одна дразлива проблема, що її головачі Східньої Німеччини мусітимуть розв'язати, а це непопулярна назва їхньої країни. Хоча західні німці вже погодилися з тим, що вони є громадянами Німецької Федеративної Республіки — то східні німці все ще не призвичаїлися до назви своєї частини країни, Німецька Демократична Республіка, яка нагадує їм, що вони є частиною Німеччини. Згадуваний вище німецький автор Ґергард Швейґлер, передбачає, що провідники Східньої Німеччини можуть одного дня змінити назву їхньої країни, на якусь більше популярну.

„Може на щось таке, як „Пруська Народна Республіка"? — віщує він. „Я є майже переконаний, — пише він, — що так станеться".

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Війна годинників

Найстаршим годинником світу був оборот Землі навколо власної осі, який відзначав черговість днів і ночей. Звичайно, він був дуже докладний, тому для окреслення пори дня у сивій давнині, придумано соняшні годинники, які мали назву гномонів (від грецького слова гномон-знавець). Вони складалися з вертикального стрижня на горизонтальній площі, на якій мандруюча тінь стрижня правила за вказівку. Соняшні годинники появилися приблизно 3 000 років до н.е. в Єгипті, у Вавилоні, Китаї та в Індії.

Найстарший гномон з 2 700 року до н.е. стоїть ще й досі на подвір'ї єгипетської святині Абусір. Докладніші від гномонів були водяні годинники. Згідно з записом на одному папірусі, їхнім винахідником мав бути єгипетський бог Тот, який запримітив, що вузьконосі африканські мавпи-пав'яни віддають сечу 12 разів на день (в рівномірних відступах часу). Це піддало йому ідею поділу дня на 12 годин і побудову водного годинника. Такий годинник знайдено в єгипетській святині в Карнаку, споруджений за панування короля Аменготета III (1415-1380) до н. е. цей годинник має форму посудини, висотою 30 сантиметрів, з малим отвором на дні, крізь який протікала вода. В середині посудини була поділка для позначення часу. Перше уліпшення водного годинника впровадили греки, які зробили його переносним та назвали клепсидрою (з грецького клептайн - красти та гидор-вода). З бігом часу воду у клерсидрі заступив пісок. До речі, такі клепсидри ще й досі вживають деякі господині при варенню яєць.

Перший перелом у будові годинників зробили механічні годинники. Хто перший сконструював механічний годинник — невідомо. Відомо тільки, що до винаходу причинився винахід механічного реґулятора, що зумовлював рівномірну швидкість вказівок. Але справжню революцію у розвитку механічних годинників зробив голляндський винахідник Християн Гейхенс, що винайшов маятник та балянс зі спіралею та анлійський механік Джон Гаррісон, який винайшов пружину. Ті три винаходи причинилися до буревійного розвитку годинникарського промислу в цілій Европі, в якому ще донедавна перед вела Швайцарія, що у противагу доцьогочасним вежовим годинникам, почала робити годинники ручні, щораз менші, щораз кращі та щораз більш прецизійні.

А сьогодні? Сьогодні відмірюють нам час електронні годинники, кварцові радіові та атомні таких фірм як: „Роллекс", „Ойстер", „Картіє", „Сантос", Шафгавзен", „Омеґа", „Патек-Філіпп Піяджет" та „Сейко". Хоч Швайцарія продукує під теперішню пору поверх 70 мільйонів річно, якими покриває 40 відсотків світового запотребування Але експорт її годинників натрапляє на щораз більшу та завзятішу конкуренцію, японських, американських, а останньо навіть совєтських годинників.

Щоб протиставитися цьому торговельному суперництву, щонайменше одна сотня швайцарських фірм, була змушена або зліквідувати їх, або об'єднатися з іншими годинникарськими фірмами. Але найбільш упокорююче для Швайцарії було те, що спеціялісти її годинникарського промислу мусіли вперше в історії виробництва поїхати за кордон, щоб познайомитися з найновішою технологією виробництва годинників своїх потенційних конкурентів.

Ще 50 років тому здавалося, що годинникарському промислові Швайцарії належить цілий світ, та належатиме щонайменше до 2 000 року. І раптом сталося щось майже неймовірне. Дві японські фірми „Ґейко" та „Сейко" змодернізували продукцію своїх годинників до такого ступеня, що кошт продукції їх годинників був на 67 відсотків менший ніж швайцарських. Це дало їм змогу у відносно дуже короткому часі опанувати цілковито азійський та частково американський ринок. Пишемо частково, тому, що американська фірма „Таймекс" зреволюціонізувала, вміжчасі, докорінно систему продажу своїх годинників, продаючи свої дешеві моделі крізь ланцюг десяток тисячів аптекарських та ґалянтерійних крамниць. Друга американська фірма „Булова", користаючи з винаходу одного швайцарського інженера, випродукувала новий, дешевий та дуже популярний годинник „Accutron" рухом якого кермують металові виделки.

Уміжчасі, японська фірма „Ґейко" випустила на ринок кзарцові та соняшні годинники, для наснаження яких на протязі півроку вистачає виставити їх на дію сонця, або штучного світла через 10 хвилин. Як можна було сподіватися, фірма „Ґейко" залила своїми чудесними годинниками в дуже короткім часі майже всі країни Східньої Европи.

У відповідь на те Швайцарія розвязала старі годинникарські картелі, затримуючи водночас високі ціни годинників, з метою загострення суперництва годинникарських фабрик та модернізації їхнього виробництва. У висліді, фірма „Лонджін" пішла слідом „Таймексу", передаючи свої дешеві моделі годинників до продажу департаментовим крамницям, а фірма „Тіссот" почала продукувати дешеві моделі годинників (з пластичними частинами), з метою опанування ринку збуту третього світу.

Час пливе вперед, а з ним — людство та технологія світу. І тому важко сьогодні сказати, як будуть виглядати годинники найближчого завтра. Але без уваги на те, якими годинниками будемо користуватися — час плистиме однаково. І не важливе чи північ у Новому Році, видзвонить нам годинник на вежі ратуші чи покажуть нам її цифрові знаки найбільш модерного електронного годинника світу — час плистиме далі, невпинно та ... незмінно.

М. Платковський

ЧИ МОЖУТЬ В СССР ПОВЕРНУТИСЯ ЧАСИ БРОНШТЕЙНА, АПФЕЛЬБАУМА Й ІНШИХ?

З ізраїльських джерел появилися повідомлення про те, що уряд Ізраїля шукає можливостей поліпшення відносин з Москвою. Маємо три вістки в цій справі: 1) Соціялістичний прем'єр ізраїльського уряду вислав листа, що його мав передати президент Жидівського Світового Конґресу Едґар Бронфман Горбачову, з запевненням можливости відновити дипломатичні відносини, що їх було зірвано в 1967 році. 3) Ізраїльський міністер закордонних справ Шамір мав би плянувати зустріч з новим міністром закордонних справ СССР Шеварднадзе в жовтні ц.р. під час Асамблеї Об'єднаних Націй.

В тому, що уряд Ізраїля, підтримуваний в цьому Жидівським Світовим Конґресом, хотів би нормалізувати свої відносини з СССР, немає нічого дивного, бо ворожнеча Москви справляє Ізраїлеві, а також і жидам, що живуть у країнах вільного світу, чимало клопотів. Така нормалізація була б побажана Ізраїлеві з різних мотивів.

Насамперед Ізраїль хотів би осягнути те, щоб Москва зменшила або й припинила свою допомогу для тих арабських країн, які є запеклими ворогами держави жидівського народу. Чи вдасться, одначе, досягти того, щоб Москва припинила чи хоч би зменшила допомогу для ворогів Ізраїля, треба сумніватися. Москва бо занадто заанґажована у постачанні такої допомоги, а її зменшення могло б коштувати Москві втрату впливів на Близькому Сході, але й в різних країнах Африки, до яких доступ не так географічний, як також політичний, іде через запризнені з Москвою арабські держави.

Друга причина, яка, певно, більше цікавить світове жидівство, ніж уряд Ізраїля, це уможливлення більш ліберального полагоджування еміграції жидів з СССР. Жидівські еміґранти з СССР не оселюються масово в Ізраїлі, а радше воліють еміґрувати до ЗСА чи інших країн вільного світу. В останньому часі ця еміґрація значно зменшилася у порівнянні з попередніми роками з уваги на перешкоди, що їх свідомо вживають совєтські урядові чинники.

Але немаловажною причиною для поліпшення ставлення до жидівської проблеми взагалі з боку Москви є справа умовин життя жидівської меншости в межах СССР. Можна назагал твердити, що жиди в СССР, яких можна нараховувати на кілька мільйонів, не користають з прав, які мали б прислуговувати вільним громадянам.

Часи Леніна і перший час „панування" Сталіна давно минули. В тих часах Троцький-Бронштейн, Зінов'єв-Апфельбаум і багато інших займали провідні становища в комуністичній партії Совєтського Союзу. Так само в різних інституціях СССР масово працювали особи жидівського походження, не виключаючи Чека, ҐПУ, НКВД і т. д. Тоді антисемітизму вгорі совєтського апарату нібито не було, хоч треба взяти до уваги, що особи жидівського походження займали ті чи інші, часом дуже високі становища, не тому, що вони були жидами, а тому, що вони були запеклими прихильниками комунізму і навіть його провідниками. Але ті часи ще задовго до смерти Сталіна безповоротно минулися. Жидівська меншість не тільки не становить собою якоїсь упривілейованої кляси, а навпаки: її переслідують. Яка ж може бути надія на те, що становище жидів у СССР зміниться на краще?

Нині в СССР провідні становища займають росіяни або особи інших національностей, що є беззастережними вислужниками Москви, а антисемітизм, як і за царських часів, є керований і насаджуваний згори совєтською владою. При цьому треба підкреслити, що комуністичний провід в Москві намагається скинути вину за антисемітизм на інші народи, в першу чергу на українців. Цьому немає чого дивуватися, бо Москва хоче наталврувати українсь-кий національно-визвольний рух в очах демократичного громадянства вільного світу. Але чому ж деякі жидівські кола, ідучи за ганебною брехнею, інспіро-

(Закінчення на стор. 4)

Іван Фур

КООПЕРАТИВИ ЗДОРОВ'Я У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

II

З'їзд виніс такі постанови: добре підготовити господарів районів, у яких мають постати кооперативи здоров'я, райони творити невеликі, кілька сіл, близьких до осідку кооперативи. Осідок вибирати в такому селі, яке з організаційних, транспортних і центральних взглядів, найбільше на таке надається, можна брати під увагу осідок [illegible] Молочарні, але не завжди. Число членів на одну кооперативу найменше 600 осіб, а найбільше 1,000 осіб. Число членів мало забезпечити потрібні фонди для адміністрування і ведення кооперативи, а також щоб не обтяжувати лікаря надто великим числом членів, він бо [illegible] також не-членів. Знову для лікарів і допоміжного персоналу З'їзд намітив такі напрямні: профілактична праця із ділянки підставових медичних знань для членів і громадянства району. Боротьба з причинами поширених хворіб, протидія високому відсоткові смертности, особливо немовлят, гігієна мешкань, тіла і харчування, лікарська опіка і порада вагітним жінкам і боротьба проти всякого знахарства, шептух і способу домашнього лікування. Як бачимо З'їзд, опираючися на досвіді вже діючих кооператив та руководячись потребами і вимогами нашого села і беручи під увагу його моральні і матеріяльні можливості, виніс найконечніші постанови, які стали напрямними в дальшій організаційній праці цього виду кооператив.

У 1938 році, за неповний рік д-р Олександер Літинський, лікар Кооперативи Здоров'я у Ременові, прийняв 1,626 осіб, в [illegible] чоловіків, 764 жінок і 280 дітей, з того 49.8 відсотка членів і 50 відсотків не-членів, яким дав лікарські поради, приписав потрібні ліки, деяких пацієнтів відіслав до шпиталя до Львова. Лікар кооперативи в Боднареві в тому часі прийняв 808 осіб, 299 чоловіків, 312 жінок, і 197 дітей, або 58.4 відсотка членів і 41.6 відсотка не-членів, а в Цеблові за кілька місяців, лікар прийняв 238 осіб, 86 чоловіків, 102 жінки і 50 дітей.

По році піонерської праці, коли кооператива здобула загальне визнання, і коли наладнано фінансову сторінку і взірцеву опіку над хворими, та запляновано широку профілактичну акцію, д-р О. Літинський, виконуючи свої обов'язки з хворими, заразився тифом, негайно перевезений до шпиталя у Львові, помер. Був це перший лікар кооператор, суспільник, що впав жертвою, виконуючи свої обов'язки, зберігаючи народне здоров'я. Хворого на тиф врятовано, але лікар помер.

Д-р Володимир Ольшанський, продовжував працю д-ра О. Літинського в Кооперативі Здоров'я.

Коли польський уряд цікавився народним здоров'ям, то те зацікавлення і опіка ніколи не доходила до українського села і українського народу. Український народ мав обов'язок платити податки, але уряд „не мав обов'язку" дбати про „своїх" громадян.

Інститут суспільних справ у Варшаві скликав в днях 31-го січня до 2-го лютого 1937 року, конференцію, присвячену лікарській опіці села. Організатори запросили на ці наради представників українського організованого життя, — сенатора Остапа Луцького директора РСУК, інж. Ілію Лапчука, директора С.Т. і лікарів — д-ра Музику і д-ра Кордюка.

На конференції виголосили 21 доклад, головно лікарі на урядових становищах. Порушено і вказано на цілий ряд занедбань в селах: немає або дуже мінімальна опіка над матір'ю і дитиною, поширення хворіб в селах особливо туберкульози, велика смертність, недостача лікарів і шпитальної допомоги, дорогі ліки, слаба або жадна профілактична акція. У селах немає лікарів, вони в містах, далеко від сіл. Лікарі не знають села, не вміють до потреб села достосуватися, немає в селах діягностичних засобів, (рентґен, ляборators).

Такий стан у польських селах, що його ствердили польські урядові лікарі, якими уряд усе ж таки опікувався у своїх бюджетах на ту працю мав поважні суми грошей з яких користали суспільно-громадські і кооперативні польські установи.

А що говорити про українське село, яке було залишене напризволяще, уряд не допомагав йому, але часто перешкоджав і переслідував українські культурні і економічні установи, ставив перешкоди у їх діяльності, а навіть фізично нищив. (Знана пацифікація в 1930 роках, нищення читалень „Просвіти", кооперативного майна, руйнування „Просвіти" і склепів „Маслосоюзу" і „Центросоюзу" у Львові).

На польських теренах у той час працювало 400 осередків здоров'я. Лікарі, що в них працювали і брали поважні суми грошей з державної каси, їх хвалили і пропонували, щоб це число осередків піднести до 2,000, ними покрити цілий терен держави, а потрібні фонди на цю працю дістати з піднесення податків. Знову польські діячі села в дискусії заявилися проти творення таких осередків, бо вони не сповнили і не сповнять поставленого завдання, вони висловилися за Кооперативи Здоров'я.

Директор Остап Луцький та інж. Ілія Лапичак заявилися вповні за Кооперативою Здоров'я і виступили рішучо проти додаткових податків на ці осередки. Рівнож вони звернули увагу на аномалію обмеження української молоді вступу на медичні студії, саме тоді, коли великий брак лікарів на селі.

Такі невідрадні відносини приходилося українському народові переживати на своїй землі під окупаційним польським урядом.

Єдині і тільки українські культурно-освітні, господарські і кооперативні установи були рятунком для українського села. Ці установи сповняли велику і корисну працю в народі і для народу, вони вчили його свідомости, національної гордости, організованости, вчили брати свою долю у свої руки і народ чим далі ставав кращим, зрілим, позбувався почуття меншевартости, об'єднувався і творив сам свої моральні і матеріяльні цінності.

Це була найкраща і рішуча відповідь українського села польському урядові, який понад голови провідної верстви заплянував повну асиміляцію українського народу.

Кінець

Віра Ке

Про дві книжки

„Надія Сомко, Сергій Макаренко", монографія, Східньо-Европейський Дослідчий Інститут Вячеслава Липинського, Ню Йорк; „Надія Сомко — скульптура і малярство", Асоціяція Діячів Української Культури в ЗСА.

Ці дві дуже гарні і цінні книги кидають світло на двох мистців, чоловіка і жінку, про яких ред. Евген Зиблікевич — директор Інституту Вячеслава Липинського висловився: ...вони одні з найбільше українських у своїй тематиці... — їхня висока мистецька освіта, їхня мистецька расовість, непересічний мистецький талант, видатна мистецька інтуїція, вразливість на кольори, їхня композиційна урівноваженість, їхня культура та дбайливість у мальованні, зокрема засвоєна ними, особливо пані Надією, київська техніка, чіткість, грація і гармонія форм у портретах п. Сергія та інші поважні вмілості обоїх мистців — ставлять їх у ряди високої кляси мистців".

Надія Сомко народилася у Конотопі. Загальну і мистецьку освіту здобула на Україні, а розвинулася в дозрілого, загальновідомого мистця за кордоном, на еміграції: у Югославії, Італії, Арґентині, ЗСА. Мистецька індивідуальність Надії Сомко органічно і нерозривно пов'язана з Україною. Малярські праці характери-

(Закінчення на стор. 4)

КОМІТЕТ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ
ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ,
під протекторатом **СКВУ**

щиро дякує нижче названим особам за грошові пожертви на реалізацію Гарвардського Проєкту в тисячоліття хрищення Руси-України:

Список ч. 6

По $1,000 — Франка Дахнівська, Ярослав і Мирослава Зубаль.
$500 — Осип Бережницький.
$19.20 — Дмитро Візниця.

З нагоди 10-літнього Ювілею священства Всч. о. Лева Любинського, першого пароха парафії св. Архистратига Михаїла в Дженкінтавн, ПА, засилаємо Всечеснішому Отцю Ювілятові найщиріші побажання Божих ласк та дальших успіхів у душпастирській праці. З цієї нагоди складаємо на Гарвардський Проєкт 1000-ліття Хрищення Руси-України наступні пожертви:

По $25 — Богдан і Христина Турченюк, Степан і Христина Чорпіта.
По $20 — Юрій і Стефанія Бережницькі, Володимир і Віра Кліш, Зенон Маланчук, Володимир і Ірена Медухи, Маркіян і Люба Онуферки, Ема Послушна, Лев і Стефанія Пушкар.
По $10 — Іван і Анна Дзівак, Степан і Марія Заплатинські, Наталія Карплюк, Стефан Ковалишин, Ірена і Христя Козак, Любомир і Софія Люби, Ілярій Мазепа, Стефанія і Богдан Макух, Анна і Василь Найдан, Юліян Татунчак, Лідія і Мирон Федорів.
По $5 — М. Бесага, Осип Бережницький, Марія Білозор, Галина Крохмалюк, Ольга Маланяк, Надія Орянська, Іванна Петик, Ігор Петик, Софія Рудавська, Дарія Слонська, М. Ставнича, д-р Тимкевич, Ванда Урбан, Варка Чубата, Марія Шумська, М. Янош.

Всі чеки просимо виписувати на UKRAINIAN STUDIES FUND M.U.C. (M.U.C. означає Millennium of Ukrainian Christianity).

Пожертви просимо висилати до кредитівки в Ню Йорку на адресу:

Self Reliance (N.Y.) Federal Credit Union
108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003
або до канцелярії Комітету на адресу:
Millennium of Rus'-Ukraine Christianity Committee
63 Fourth Avenue, New York, N.Y. 10003

За Комітет:

Д-р Степан Ворох, *Голова*
Володимир Баранецький, *Фінансовий референт*

50,000 ДОЛ. ЗА 10 ДОЛ.

У ВІЦІ ВІД 25 РОКІВ ЗА 10 ДОЛ. (МАЙЖЕ 33 ЦЕНТИ ДЕННО) МІСЯЧНОЇ ВКЛАДКИ МОЖНА ЗАБЕЗПЕЧИТИСЯ НА 50,000 ДОЛ., ПРИДБАВШИ 5-РІЧНУ ТЕРМІНОВУ ГРАМОТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. ПО ІНФОРМАЦІЇ СЛІД ЗВЕРТАТИСЯ ДО МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ, АБО ПИСАТИ ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНСОЮЗУ В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Стипендійна акція СУА

Стипендійна акція Союзу Українок Америки повідомляє, що завдяки жертвенним спонзорам та жертводавцям ми виплатили 420 стипендій на суму 73,915 дол. потребуючим учням та студентам в Південній Америці та Европі з днем 30-го липня 1985 року.

Кінець липня-це півріччя в Південній Америці — перед нами ще виплати для студентів в деяких державах Европи, де шкільний рік починається у вересні. В тім числі 77 учнів не мають спонзорів та одержали тільки по 50 дол. з надією, що знайдуться добродії. Це діти численних родин у Бразилії та Арґентині, це дівчата у сиротинці Сестер Василіянок в Арґентині, це бідні, здібні та високо рекомендовані учні середніх шкіл та студенти вищих шкіл. Це українського походження діти! Щороку число наших стипендіятів збільшається та щороку ми нікому не відмовили через брак фондів. 200-350 дол. річно утримає учня чи студента у школі у Бразилії чи Арґентині.

Усі датки до Стипендійного фонду СУА можна відтягнути від податків. За ближчими інформаціями слід звертатися до референтки стипендій СУА Анни Кравчук на адресу: UNWLA, Inc. Scholarship Program, c/o Mrs. Anna Krawczuk, 18 Telegraph Hill Road, Holmdel, N.J. 07733.

ЧИ ЗНАЙДУТЬСЯ СПОНЗОРИ ДЛЯ ЦИХ УЧНІВ?

Родина Ценків продовжує фундацію бібліографічного конкурсу УНІГУ

Бібліографічний Конкурс при Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету постав з ініціятиви д-ра Миколи Ценка 1980 року. Д-р Ценко, прочитавши у підвалах „Свободи" в січні 1980 року статтю підписаної п.н. „Ключі до скарбниці друкованого слова", що наголошувала потребу бібліографічних дівідників, як необхідних ключів для наукової праці, запропонував давати 1,000 долярів річно на протязі п'яти літ для оплати нагород щорічного конкурсу на бібліографічні праці.

За апробатою директора УНІГУ проф. Омеляна Пріцака постала Комісія Бібліографічного конкурсу у складі: мґр Марта Тарнавська (Пенсильванійський університет), голова, та д-р Осип Данко (Єйлський університет) та мґр Едвард Касинець (тоді — Гарвардський університет) — члени.

Перший конкурс на нагороду Ценків проголошено в червні 1980 року. Конкурс від самого початку був запланований, як засіб стимулювання нових бібліографічних праць з українознавчою тематикою, і тому він обмежений до праць нових, ніде ще не друкованих, що їх кандидати надсилають у формі манускриптів.

Досі відбулося п'ять бібліографічних конкурсів УНІГУ. Нагороди отримали: 1981 року — мґр Іван Лучечко (500 дол.) за працю англійською мовою п.з. „Російсько-українська проблема, 1917-1921: анотований покажчик до совєтських політичних репортажів в газеті 'Правда'"; 1982 року — проф. Павло Магочий (700 дол.) за працю англійською мовою „Галичина — бібліографічний довідник" та проф. Яр Славутич (300 дол.) за працю українською мовою „Анотована бібліографія української літератури: канадські книжкові видання, 1908-1980"; 1983 року — д-р Патриція Ґрімстед (1,000 дол.) за англомовну працю „Архіви і рукописні сховища в СРСР: Україна і Молдавія"; 1985 року — мґр Вадим Стельмашенко (1,000 дол.) за працю українською мовою п.н. „Володимир Винниченко: анотована бібліографія". На четвертий конкурс 1984 року наспіло п'ять праць, але нагороди в тому році не признано нікому. Комісія вважала (і вважає), що престиж УНІГУ та добре ім'я української науки вимагають високого кваліттативного рівня, тому й воліла не приділювати нагород взагалі, якщо не було кандидатів, які, на думку комісії, на таку нагороду заслуговували. Також і висота нагород зумовлена опінією комісії про вартість нагородженої праці. У праці комісії, крім трьох постійних її членів (Марти Тарнавської, Осипа Данка та Едварда Косинця), взяли участь ще мґр Іван Коровицький (Темпл університет) — 1982 року та д-р Ольга делля Кава (Колумбійський університет) — 1985 року. Вони були запрошені заступити Едварда Косинця, що добровільно відступив від оцінки конкурсових праць, що включали, як виявилося, і такі праці, де Едвард Касинець був одним із консультантів.

Минуло п'ять років. Родина Ценків дотримала свого зобов'язання. На конто Бібліографічного конкурсу ще залишалися гроші, заощаджені на попередніх конкурсах. Є цілих 1,500 дол. Це тому, що члени комісії не тільки працюють без винагороди, але й відмовляються від звороту витрат за пошту, телефони і поїздки на спільні наради, а канцелярія УНІГУ покриває кошти поштових пересилок манускриптів та комунікатів до преси. Заощаджених грошей вистачало, щоб проголосити черговий — шостий конкурс, але дальше майбутнє цих конкурсів, здавалося, було загрожене. І от у цій ситуації нове меценатське рішення д-ра Миколи Ценка, що є своєрідним пам'ятником для померлої дружини Володимири, забезпечило конкурсові додаткових п'ять років існування. У своєму листі з 2-го червня ц.р. до голови комісії д-р Микола Ценко пише: „ ... полагодив справу подвійно: потелефонував до сина, щоб негайно вислав 1,000 дол. до Інституту (тобто, на 6 конкурс) „а рівночасно я постановив далі спонзорувати цей Ваш проєкт до часу 10 років (отже, ще 4 роки), бо пам'ять дружини того варта, а понадто співпраця з Вами — це приємність, точна, ділова, на науковому поземі...". Таким чином 6-ий, 7-ий, 8-ий, 9-ий і 10-ий конкурси запевнені, і є навіть додаткові фонди в резерві, що могли б, у випадку, якби наспіло більше високого кваліттету праць, уможливити приділення не одної, а двох або й більше нагород.

Вміжчасі Комісія Бібліографічного конкурсу, щоб забезпечити цей конкурс як постійну леґітимну інституцію при УНІГУ, — інституцію, що повинна перетривати не одну комісію і не одного фундатора — опрацювала і на своєму засі-

(Закінчення на стор. 4)

Канада має нового митрополита

Митрополит Василій

Отець д-р С. Ярмусь

В останніх місяцях українська спільнота Канади відчувала справжнє збудження: від четверга 4-го до неділі 7-го липня 1985 року радив у Вінніпеґу 17-ий Собор Української Православної Церкви в Канаді і його вислід глибоко заважить на дальшій дії українців вільного світу.

Більш як 320 делеґатів з близько 300 парафій УПЦеркви в Канаді, в тому 60 священиків, три дні розглядали актуальні її проблеми, — не тільки релігійні та церковно-адміністраційні, але й загальноукраїнські. З церковних справ найважливішою була — обрати провід УПЦ, голову Президії і склад Консисторії, обміркувати недалеке вже 1000-ліття Хрищення України та ролю молоді в УПЦ, з загальних — посилений наступ ворожих сил на українців Канади і ЗСА. Дійшли до них ще й менші справи, як от вибір Церковного суду, провід Колеґії св. Андрея, що є православною богословською школою в Канаді, та сучасний стан всієї УПЦеркви.

З усіми цими проблемами Собор, що відбувався в будинках Манітобського університету, справився з успіхом. Ось головні його рішення:

Українську Православну Церкву в Канаді очолив Блаженніший Василь Федак, досі Архиєпископ східньої Канади та після смерти Митрополита УПЦеркви Андрея Матюка в лютому 1985 року, його заступник, що тепер матиме титул Митрополита Вінніпеґу і всієї Канади. Сьогодні 76-літній і в повноті здоров'я та енерґії Митрополит Василь знає не тільки основно проблеми УПЦ, бувши довгі роки настоятелем катедри св. Володимира в Гемілтоні, Онтаріо, але й користується справжнім авторитетом, глибокою пошаною та щирою любов'ю української спільноти в Канаді, яка цінить його високу персональну культуру і ввічливість до всіх, спокійну розважність та об'єктивність, врешті перфектну проповідницьку майстерність в українській і англійській мовах. Як найвищий репрезентант УПЦеркви в Канаді, Митрополит Василь є безконкуренційний.

Собор обрав до проводу УПЦ ще й нового Владику для Епархії Едмонтону і західньої Канади (охоплює провінції Альберту і Британську Колюмбію), Єпископа Івана Стінку, літ 50, що займе місце св. п. Архиєпископа Бориса Яковкевича. Єпископ Іван довгі роки провів настоятелем у парафіях УПЦ в Саскачевані і теж знає дуже добре справи її вірних на провінціяльному рівні.

На сьогодні УПЦ в Канаді не має ще тільки єпископа Торонто і східньої Канади і на це становище Консисторія мусітиме піднайти відповідного кандидата. На соборі такого кандидата не піднайдено.

До помочі Митрополитові Василеві та Єпископові Іванові буде ввесь час голова Президії та члени Консисторії, яка складається з дев'ятьох церковних і дев'ятьох світських осіб, обраних собором, та керуватиме всіми буденними справами Церкви під наглядом синоду своїх ієрархів.

Собор обрав голову Президії Консисторії, як і на минулих соборах, в окремому голосуванні, підкреслюючи цим спеціяльну важливість згаданого становища. На цей раз кандидатом був о. д-р Степан Ярмусь, літ 65, професор точної богословії та клінічного душпастирства в Колеґії св. Андрея, редактор науково-богословського журналу „Віра й культура", автор цілого ряду книжок („Харизматизм", „Причинки до мислі про сучасне душпастирство", „Релігії світу, культура і християнське православіє", „Голод в Україні 1932-33 рр. — Чому?", „Духовість українського народу" та „Дещо з нашого історичного досвіду"), теж основних студій і перекладів творів українського філософа XIX століття Памфила Юркевича. Заки дійшло до вибору, о. д-р С. Ярмусь склав принципову заяву, що його метою буде консолідація національних і мобілізація моральних сил нашої спільноти, мовляв досить тих, що б'ють по нас. Знаний зі своїх студій, викладацької праці та наукових поїздом у світ, а теж з постійної діяльности у близькій його серцю Організації Волинян у Вінніпезі, скромний і джентелмен у товаристві, о. доктор не мав на Соборі конкурента на своє теперішнє, важливе в системі УПЦ, становище.

З рішень собору заслуговують на окрему увагу ще два: собор одноголосно і різко запротестував проти нагінки канадської преси й телевізії на українців та спроб совєтських свідчень в Комісії Дешена (в тій справі, — як довідуємося, — йде підготова спільного виступу перед урядом Канади всіх Українських Церков) та рішив інтенсифікувати заходи для справді спільного й репрезентативного відзначення Тисячоліття Хрищення України.

Коли додати, що в нарадах собору брала участь поважна кількість молодих священиків і світських делеґатів, можна сміло радіти: до голосу в Українській Православній Церкві в Канаді приходять люди, необтяжені вантажем дотеперішньої в ній атмосфери, люди здорового змислу та далекосяжних проєкцій — і від цього й сподіємося тіснішої її співпраці з іншими Українськими Церквами та Ієрархіями, зокрема в загально-українських справах, важливих для всієї нашої спільноти у вільному світі.

Накінець слід згадати, що собор радісно одобрив вістку про нову назву — Українська Православна Церква в Канаді (не Українська Греко-Православна Церква), яку вже й урядово зачартеровано для всієї Канади.

Анатоль Курдидик

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
ПЕРШИЙ РАЗ НА ТЕРЕНІ АМЕРИКИ
КОНЦЕРТ
ЧОЛОВІЧОГО ХОРУ
„ЧАЙКА"
із МЕЛЬБОРН, АВСТРАЛІЯ
і
ТАНЦЮВАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ
„ВЕСЕЛКА"
із СІДНЕЙ, АВСТРАЛІЯ

МІННЕАПОЛІС, Мінн. — неділя, 22-го вересня 1985, 7-ма год. веч.
MINNEAPOLIS, Minn. — St. Anthony Village High School
3301 Silver Lake Rd., ST. ANTHONY, Minn.

ЧИКАҐО, Ілл. — середа, 25-го вересня 1985, 7-ма год. веч.
CHICAGO, Ill. — Chopen High School Auditorium
Corner Western & Rice Sts., CHICAGO, Ill.

ДІТРОЙТ, Миш. — субота, 28-го вересня 1985, 6-та год. веч.
DETROIT, Mich. — Fitzgerald Public School Auditorium
23200 Ryan Rd., WARREN, Mich

КЛІВЛЕНД, Огайо — неділя, 29-го вересня 1985, 4-та год. по пол.
CLEVELAND, Ohio — Parma Senior High School
6285 W. 54th Street, PARMA, Ohio

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — четвер, 3-го жовтня 1985, 7:30 год. веч.
PHILADELPHIA, Pa. — Northeast High School Auditorium
Cottman & Algon Ave., PHILADELPHIA, Pa.

ЮНІОН, Н. Дж. — п'ятниця, 4-го жовтня 1985, 7:30 год. веч.
UNION, N.J. — Union High School
No. 3rd Street, UNION, N.J.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — субота, 5-го жовтня 1985, 4-та год. по пол.
NEW YORK — Washington Irving High School Auditorium
17th Street & Irving Place, NEW YORK, N.Y.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — неділя, 6-го жовтня 1985, 4-та год. по пол.
ROCHESTER, N.Y. — E. Ridge High School Auditorium
2350 E. Ridge Rd., ROCHESTER, N.Y.

СОЮЗІВКА, КЕРГОНКСОН, Н. Й. — вівторок, 8-го жовтня 1985, 8-ма год. веч.
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
Foordmore Road (off Rt. 209), KERHONKSON, N.Y.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Кал. — неділя, 13-го жовтня 1985, 3-тя год. по пол.
LOS ANGELES, Calif. — Burbank High School
902 N. 3rd Street, BURBANK, California

Комітет Оборони Української Спадщини
та
Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. **Поширювання правди про Україну**
2. **Поборювання очорнювання та знеславлювання українців**
3. **Оборони громадянських прав українців**

Пожертви просимо пересилати чеками, або поштовими переказами на:

Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із виповненим вирізком цього заклику.

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу.

Сума пожертви $..........................

....
ім'я та прізвище

....
число дому, вулиця

....
місцевість стейт поштовий код

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Чи можуть...

(Закінчення зі стор. 2)

ваною Москвою, також ширять антиукраїнську пропаґанду, обвинувачуючи масово українців в антисемітизмі?!

Ми знаємо, що є серед жидів, особи не так давніх еміґрантів з СССР, особи, які віддано працюють для жидівсько - українського зближення. Але цих осіб дуже мало. А масові українські спроби знайти порозуміння з жидівськими колами не знайшли властиво великого відгуку серед жидів. Невже ж є такі жидівські діячі чи навіть цілі жидівські організації, які думають, що таким своїм антиукраїнським наставленням вони можуть здобути якісь полегші для жидівської меншості в СССР?! Правда, український національно-визвольний рух — це ворог число один для російсько-совєтської імперії. Але, не зважаючи на те, часи Броннштейнів і Апфельбавмів проминули безповоротно і ніякими антиукраїнськими виступами жидівські діячі, що перебувають на Заході, не здобудуть полегш для жидівської меншости в СССР.

Один жидівський діяч, який ставиться позитивно до справи жидівсько-українського зближення, говорив авторові цієї статті, що, не зважаючи на антисемітське наставлення совєтської Москви і її ворожої акції проти Ізраїля, жидівські кола стримуються від участи в антисовєтських акціях українців і представників інших поневолених Москвою народів, бо бояться, що участь у явній антисовєтській акції могла б пошкодити тим жидам, які тепер перебувають на території СССР. На це можна було б відповісти, що лише повалення режиму совєтсько-російського імперіялізму могло б раз навсе визволити від переслідувань жидівську меншість в СССР, але такі наші арґументи не зустрічаються з позитивною оцінкою міродайних жидівських чинників.

Цікаво звернути увагу на те, що жидівські кола ніколи або дуже мало виступають проти росіян. А відомо, що не тільки денікінці, але й частини совєтської армії під час т. зв. громадянської війни робили погроми. І погроми явно організовувалися російськими шовіністами за царського режиму.

Для характеристики наставлення деяких жидівських кіл наведу мою розмову з одним подружжям жидівського походження з ЗСА. Розмова велася російською мовою, якою добре володіли мої співрозмовці. Більше цікавилася порушуваними справами жінка, яка брала участь у різних жидівських організаціях у ЗСА. Вона закидала, що серед українців є поширений антисемітизм і що в Україні були погроми. Я запитався, чи вона чула такий вислів, як „бєй жідов, спасай Расєю", чого абсолютно не було по відношенні до України. Так, відповіла жінка, але чому ж погроми були в Україні, а в Росії їх не було. На це я відповів, що в Росії не було жидів і запитався її, чи вона чула щось про „черту оседлості", якою в царській Росії заборонялося жити жидам в Росії, так що вони жили лише в Україні, в Білорусії і на польських землях, що належали до Росії. Моя співрозмовниця про „черту оседлості", цей акт антисемітизму уряду царської Росії, нічого не чула. І хоч це відібрало від неї багато її арґументів, проте, я після того не чув, щоб вона змінила своє антиукраїнське наставлення...

Про дві...

(Закінчення зі стор. 2)

зують її, як поетку соняшної України. Вона приводить до життя в своїх картинах найбільше героїчні і світлі моменти нашої історії. З деяких її картин зроблено копії-карточки їх можна купувати по крамницях. Найпопулярніші з них: „Ярмарок у Чернігівщині", „Великдень", „Жнива", „Мати", „Тарас Бульба".

Сергій Макаренко (вже покійний), — майстер портретного живопису. Народився на Чернігівщині. Батько був лікарем, мати походила з багатої, козацької родини Сологубів. Перші знання і вправність в образотворчому мистецтві С. Макаренко здобув під керівництвом видатного професора Петроградської Академії Мистецтв Олександра Е. Гофмана.

У 1930 році закінчив Київський Художній Інститут і обняв катедру мистецвознавства при Харківському Педагогічному Інституті. В роках 1941 - 43 перебував у Києві та Конотопі, працюючи переважно в ділянці церковного малярства.

Еміґраційна мандрівка почалася в Югославії, відтак пару років перебував в Італії, в 1949 році переїхав з родиною в Арґентину, і, врешті, опинився в ЗСА, де він міг нарешті піднятися до найвищих мистецьких вершин. За свій проєкт пам'ятника Шевченкові у Вашінгтоні дістав почесну відзнаку та грошову нагороду. Крім портретів і церковного малярства, Сергій Макаренко займався оформлюванням книжок українських письменників.

Обидві книжки мають статті — українською і англійською мовами, видані на високоякісному папері, ілюстровані кольоровими та чорно-білими відбитками картин і скульптур.

Аторський вечір проф. Ю. Яремкевича

Немає нічого кращого для педагога, як любов, прив'язання і вдячність своїх учнів. Це напевно відчув проф. Юра Яремкевич на своєму літературно- музичному вечорі, який відбувся заходом Української Музичної Фундації, в часі з'їзду колишніх українських гімназій у Травнштайні і Ділінґені.

Ці школи приблизно 40 років тому організував і викладав в них проф. Яремкевич разом з професорами: Жданом, Павлюсевичем, о. Федасюком і іншими.

З'їхались колишні учні здалека - з Каліфорнії, Ореґону й інших стейтів Америки і всі громадно прибули на цей вечір до Українського Народного Дому в Ірвінґтоні, Н.Дж., в суботу 18-го травня 1985 року.

Вечір відкрив інж. Тарас Грицай, один з наймолодших професорів у гімназії в Травнштайні, який привітав проф. Яремкевича з нагоди його вечора, та подав дані з цікавої біографії Ю. Яремкевича, який виступає під псевдом Яким Вечер. Ще в кінці минулого сторіччя батько проф. Яремкевича в той час молодий лікар, виїхав з містечка Кросно на Лемківщині на Бойківщину, де англійський інженер ДеПресі Ґулд будував залізницю. Д-р Яремкевич познайомився там з донею інженера і одружився з нею. Як бачимо, мати Ю. Яремкевича англійка, походить в безпосередній лінії з англійського королівського роду (Едвард Конфессор 1044-1066).

Обдарований багатьма талантами виростав молодий Юрій Яремкевич серед висококультурної атмосфери родинного дому та серед прекрасної природи рідних піль, гір і сріблистих річок, де батько вчив його дивитися на зорі, а мати, — як відчути людське горе...Опісля студіював у Данцінґу, а згодом у Празі в Карловому унивирситеті, де здобув диплом машино-будівельного інженера, а також диплом з вищої математики. Крім цих студій, кожну вільну годину він присвячував студіям композиції, як вільний слухач проф.Сука.

Всесторонність проф. Ю. Яремкевича — колосальна, він поет, композитор і математик. У його поезіях глибокі філософічні думки одуховленість, він заторкує теми з мітології, з астрономії, але має теж вірші ліричного характеру, в яких з пієтизмом згадує рідне село, родинний дім, або працю свого батька-лікаря. Особливо Яким Вечер любується осінню, чудово змальовує осінні настрої словом і тонами. Він — композитор, його мелодії цікаві, своєрідні, а в піснях акомпаньяментом підкреслює значіння тексту.

Поезії Якима Вечера читали колишні його учениці: Оля Шевченко-Масник, Ірена Лящук-Чмола, Зоя Печенюк-Филипович, Оксана Білозор-Куропецька. Особливо зворушливим було читання вірша „П'ята кляса - товаришеві". Молодий Олег Мосора втопився в Дунаю, а ціла школа, а зокрема кляса, в якій вчився Олег не могла погодитись з цією трегедією. Проф. Яремкевич ввійшов до п'ятої кляси, але замість математичних рівнянь спонтанно написав глибоку поему, з якої цитую строфу:

Чом у час яснозіскрених
ночей,
Розблакитнених днів
у розмаю
Тобі смерть, як китайкою,
очі
Бистрохвильним накрила
Дунаєм?

Шкода що декляматорки не були обізнані з доброю голосниковою системою у УНДому, бо коли вони стали побіч мікрофону замість напроти нього, багато змісту цих глибоких поезій не дійшло виразно до слухачів, а це велика шкода для нас усіх.

Виконавцям музичної частини вечора була співачка Оленка Геймур, скрипаль Рафаїл Венке, і хор „Трембіта".

Сопрано Оленка Геймур почала свій виступ піснею Шуберта „Аве Марія", з тим, що слова до неї склав Яким Вечер і в них — благання українських скитальців до Пречистої Діви Марії. Співачка проспівала ще три романси Якима Вечера до власних слів: „Осіння пісня", „Осінній вечір", і „О. Львове!", а теж „Думку" сл. Лепкого і „Рожі" сл. Чарнецького. О. Леймур зрозуміла ідеї композитора і добре вишколеним, милозвучним голосом виконала їх природно, цікаво, музикально.

Скрипаль Венке цим разом виступив ок тенор і приємним голосом проспівав романс „У пізній вечір". Піяністка Дарія Гординська-Каранович глибоким, звучним, то знову делікатним і хвилюючим акомпаньяментом у великій мірі причинилася до успіху солістів.

Хор „Трембіта", яким з темпераментом диригував Венке, проспівав дві маршові пісні композитора до власних слів: „Синій ліс", (марш Української Повстанської Армії) і „Наша держава" (гимн). Хор звучав певно, заспівано, акомпаньяторка Марія Павловська влучно підтримувала ідеї дириґента, а слова, підкреслені бадьорою мелодією, давали слухачам надію на наше краще завтра. Цитую останню строфу:

Буря козацького моря,
Сила скалистих Карпат,
Віри і волі опора
Держави Святий
Маєстат!

Коли закінчилася офіційна частина, тоді на сцену вийшов абсольвент Ділінґентської гімназії Теодор Царик і подякував проф. Яремкевичеві за всі труди, які він разом з іншими професорами вклав в організування шкіл, щоб дати змогу українській молоді здобути середню освіту.

Опісля промовляв проф. Яремкевич. Професор сказав, що він гордится своїми абсольвентами, яких в роках 1946, 1947, і 1948 було біля 80. З них — дев'ять є професорами університету, один священник, є теж інженери, лікарі. Майже всі абсольвенти закінчили вищі студії і займають в країнах свого поселення визначні позиції.

Обдаровані квітами проф. Яремкевич і виконавці мистецької програми щасливі сходили зі сцени, щоб за чаєм і солодким довго ще ґуторити та згадувати давні спільно пережиті хвилини.

Таїса Богданська

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, під проводом інж. Романа Ракочого, ст., подає до відома, що на літній сезон на Союзівці запляновані такі турніри:

30-го серпня - 2-го вересня УСЦАК крайові
14-15-го вересня Запрошеневий УНС
28-29-го вересня Подвійні гри Пласт
12-13-го жовтня — КЛК.

Родина...

(Закінчення зі стор. 1)

данні 27-го квітня ц.р. одноголосно схвалила правильник Бібліографічного конкурсу.

1. Бібліографічний конкурс діє при Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету (УНІГУ).

2. Метою конкурсу є відзначувати і нагороджувати вартісні книгознавчі і бібліографічні праці з українознавчою тематикою.

3. Побажано, щоб був створений окремий фонд, з відсотків якого виплачуватимуться конкурсові нагороди. Поки це станеться, кожночасний фундатор (-ри) вплачує (-ють) до каси УНІГУ повну суму річної нагороди, ще перед проголошениям у пресі конкурсу. Побажано, щоб фундатор перебрав на себе довгоречинцеве зобов'язання оплати конкурсу, принаймні на термін трьох років.

4. Голову Конкурсової комісії назначує на каденцію трьох років директор УНІГУ, який — на пропозицію голови Комісії — назначує дальших двох членів комісії на три роки.

5. Як голова, так і інші члени комісії повинні мати академічні кваліфікації і приктичний досвід в ділянці книгознавства і бібліографічних наук.

6. У своїх рішеннях щодо нагород комісія діє незалежно від УНІГУ і від фундатора.

7. Комісія проводить свою працю і діє згідно з внутрішнім правильником та встановленими прецеден тами.

8. Призначені комісією суми нагород виплачує нагородженим авторам УНІГУ.

9. Адміністративно-технічне проведення праці конкурсу здійснюється за допомогою канцелярії УНІГУ, яка дбає про висилку надісланих на конкурс матеріялів членам комісії та про розсилку комунікатів комісії до української та англомовної прес.

10. Із чотирьох примірників, надісланих на конкурс бібліографічних праць, один примірник залишається в окремому створеному для тієї цілі архіві Бібліографічного конкурсу УНІГУ.

Директор УНІГУ проф. Омелян Пріцак у своєму листі до голови комісії з 19-го липня ц.р. апробував цей Правильник Бібліографічного конкурсу УНІГУ та поновив на наступних три роки, згідно з Правильником, номінацію дотеперішніх трьох членів комісії у складі: Марта Тарнавська (Пенсильванійський університет) — голова, Осип Данко (Єйлський університет) та Едвард Касинець (Нюйорська Публічна Бібліотека) — члени.

В найближчих тижнях буде проголошений черговий — шостий Бібліографічний конкурс УНІГУ з такими ж, як і у попередніх роках вимогами і термінами. Просимо зацікавлених бібліографів викінчувати свої праці і надсилати їх у чотирьох примірниках не пізніше як до 1-го березня 1986 року на адресу Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету з зазначенням Cenko Prize in Ukrainian Bibliography.

Марта Тарнавська

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЕВА ЧУЧЕЛОВ, член УНС Відд. 390-го ім. І. Франка в Брістолі, Конн., померла 29-го квітня 1985 р. на 94-му році життя. Нар. 1-го березня 1891 року в Росії. Членом УНС стала 1939 року. Залишила у смутку Михайла, Гелен Скердінґ, Петра, Мері Леміс, Юніс Алессіо. Похорон відбувся 1-го травня 1985 року на цвинтарі в Ню Пайн Ґров в Вотербирі, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

СТЕПАН РАБ, член УНС Відділу 65-го ім. св. Володимира в Елізабеті, Н.Дж., помер 24-го червня 1985 року на 72-му році життя. Нар. 1913 року в Перт Амбою, Н. Дж. Членом УНС став 1929 року. Залишив у смутку брата Василя. Похорон відбувся 27-го червня 1985 року на цвинтарі Ровзгилл, Лінден, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

А. Смит, секр.

МАРІЯ ФЕЦИЧ, член УНС Відд. 230-го ім. Івана Хрестителя в Янгставні, Огайо, померла 4-го травня 1985 року. Нар. 12-го липня 1894 року в Україні. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку сина Юліяна. Похорон відбувся на цвинтарі Калварі в Янгставні, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

А. Боровецький, секр.

ДОРОТА ПЕРФЕЦЬКИЙ, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 30-го квітня 1985 року на 65-му році життя. Нар. 1920 року в Дітройті. Залишила у смутку синів Джералда, Джеймса, Івана; сестер Даллі, Ріту; брата Ричарда; п'ять внуків; невісток Флоренс, Марію і Маршу. Похорон відбувся 2-го травня 1985 року на цвинатарі св. Ядвіги в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

С. Федик, секр.

ІВАН ХОМИК, член УНС Відд. 157-го ім. св. Михаїла в Чикаґо, Ілл., помер 12-го липня 1985 року на 65-му році життя. Нар. 1919 р. в Чирниляві, повіт Яворів, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Катерину, дві дочки — Марію Собєк і Ірену Островську з родинами; двох синів — Володимира і Івана; троє внуків, двох братів і три сестри в Україні. Похорон відбувся 15-го липня 1985 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо.

Вічна Йому Пам'ять!

Володимир Матичак, секр.

ПОМИЛКИ В ДОПИСІ

В „Свободі" з 13-го серпня (ч. 153), авторкою допису „Виставка Р. Ґіліцінської і Концерт учнів УМІ" письменниця Ірина Дибко, яка підписала допис ініцілями І.Д. В дев'ятому рядку треба читати мистецьку виставку, а не програму, в 13-му рядку має бути зумовлена, а не замовлена, а в списку учнів проф. Галі Клим пропущено Христю Бонакорса. — Ред.